

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		LLM1024 FONETIKA ÉS SZÖVEGALKOTÁS						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve				dr. Huszthy Bálint, dr. Sándor Katalin				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve				dr. Sándor Katalin, drd. Dimény Hajnalka				
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	1	2.6 Az értékelés módja	V	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	DS
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	Kö.

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	6	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	4
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	84	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	56
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					12
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					12
Konzultáció					3
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	41				
3.8 A félév össz-óraszama	125				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• laptop, vetítő, feladatlapok, hangszóró, tábla, táblafilc
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	• laptop, vetítő, feladatlapok, hangszóró

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C3.1 Fogalmak meghatározása és példázása, a nyelvi struktúra működése a szinkroniában és diakroniában • C3.2 A jelenlegi nyelvi valóság megmagyarázása és értelmezése. Normatív nyelvhasználat és egyéni nyelvhasználat közti különbségek • C5.1 A B nyelv fonetikai, grammatikai és szemantikai rendszerének sajátosságainak elsajátítása, a kulcsfogalmak elsajátítása • A mai magyar nyelv fonológiai rendszerének magyarázata és értelmezése <p>Stiliztika és intermedialitás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • C1.3 Irodalom- és médiumelméleti fogalmak és komparatív módszerek alkalmazása, a műalkotásoknak a kultúra tágabb kontextusában való vizsgálata. • C1.4 Az irodalom- és nyelvtudományhoz kapcsolódó elméleti fogalmak ismerete és kritikai megközelítése.
Általános kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • CT3 Egyéni kutatási projektek megtervezése és kivitelezése. Hatékony szóbeli és írásbeli kommunikáció tudományos nyelvhasználatlaltal • CT2 Csapatmunka, személyközi kommunikáció.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A magyar nyelv fonológiai rendszerének megismerése és működési elveinek megértése, ugyanakkor a modern nyelvészet módszereinek és eljárásainak szemléltetése konkrét problémák segítségével. • A tudományos szövegek alkotásához szükséges ismeretek elsajátítása. • Stiliztika: a stílus és intermedialitás kérdésének média- és kultúratudományi keretben való tanulmányozása – elsősorban kép–szöveg viszonyok vizsgálata
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A hallgató megismeri magyar beszédhangok fonetikai jellemzőit és ezek szerepét a különböző hangváltakozásokban, a morfo-fonológiai váltakozási szabályok működésének elveit és azok alkalmazásának környezeti feltételeit, és ezzel az egész fonológiai rendszer működését, így egyben arról is világos képe lesz, hogy a mai nyelvészet magyarázó modelljeivel hogyan értelmezzük az ilyen természetű problémákat. • Tudományos szövegek formai követelményei, hivatkozásrendszerek, bibliográfiatípusok használatának elsajátítása • Helyesírási gyakorlatok • Stiliztika: a stílussal és intermedialitással kapcsolatos elméleti kérdések, alapfogalmak megismerése, kritikai megközelítése és alkalmazása (média- és kultúratudományi keretben). Az intermedialis alkotások (pl. vizuális költészet, ekphraszisz, adaptáció, irodalom és fotográfia viszonya stb.) elemzésének képessége, az alkotások történeti és szociokulturális kontextualizálása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás - Fonetika	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Közeledés a hangtanhoz (Fonetika és fonológia elhatárolása, a beszédhangképzés folyamata, a fonetika kutatási területei)	– az elméleti kérdések, illetve a konkrét fonetikai jelenségek bemutatása	
2. A magánhangzók fonetikája (artikulációs tulajdonságok, a magánhangzók akusztikája, a világ nyelveinek magánhangzóí, implikációs viszonyok)	– komplexebb problémák közös megoldása – a kreatív és módszeres gondolkodás	
3. A mássalhangzók fonetikája és az IPA (artikulációs és akusztikus tulajdonságok, fonetikai átírási gyakorlatok)	szükségességének	

4. Beszédhangok találkozásai: a koartikuláció (fonetikai és fonológiai koartikuláció, hangtani szabályok)	tudatosítása	
5. Szegmentumok és szupraszegmentumok (prozódia: hangsúly, intonáció és tónusok)		
6. A szótag problematikája (szótagszerkezet, szótagtípusok, szótagsúly-érzékenység, a zengősségi skála, szótagolás és elválasztás különbségei)		
7. Fonetika és fonológia határterületei (folyamatok és korlátok, laboratóriumi fonológia, laringális realizmus)		

Bibliográfia

Kötelező könyvrészletek:

- Siptár Péter: Hangtan. In: É. Kiss Katalin, Kiefer Ferenc, Siptár Péter (szerk.): Új magyar nyelvtan. Osiris Kiadó, Budapest, 2003: 287–292, 320–321.
- Kassai Iлона: Fonetika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2005: 29–37, 41–49, 58–70, 89–105, 119–125, 149–158.
- Gósy Mária: Fonetika, a beszéd tudománya. Osiris Kiadó, Budapest, 2004: 11–21, 22–31, 37–41, 52–84, 148–153, 182–186, 244–254.
- A magyar helyesírás szabályai, Akadémiai Kiadó, Budapest, 12. kiadás: 50–60. pontok, 32–37.

Ajánlott kiegészítő olvasmányok:

- Forró Orsolya: A magyar hangtan alapjai (egyetemi jegyzet). PPKE BTK, Piliscsaba, 2018. Online: https://btk.ppke.hu/uploads/articles/4090/file/forroo_hangtan_rev1.pdf
- Kenesei István (szerk.): A nyelv és a nyelvek. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004: 4. fejezet: Hangok.
- Siptár Péter: Kis magyar fonológia. Pannon Egyetemi Kiadó, Veszprém, 2015: pp. 4–31. Online: <http://mek.oszk.hu/13800/13882/13882.pdf>
- Jacques Durand & Siptár Péter: Bevezetés a fonológiába. Osiris Kiadó, Budapest, 1997: pp. 15–33.
- Huszthy Bálint: Az idegen akcentus elméleti előnyei. Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXXI, 2019: pp. 137–165.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Helyesírás		
1. Adminisztratív tennivalók megbeszélése. Bevezetés. A helyesírás alapelvei.	Megbeszélés, gyakorlatok, frontális munka, egyéni munka	<i>Felmentő helyesírásteszt</i>
2. A hangjelölés. A betűrendbe sorolás. Az elválasztás	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
3. A kezdőbetű. Az írásjelek. Az idegen szavak és nevek írásmódja. Rövidítések és mozaikszók. Számok, keltezés	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
4. A tulajdonnevek írásmódja	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
5. Az összetételek	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
6. Gyakorlatok	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
7. Kollokvium: Írásbeli vizsga	Helyesírásteszt, tollbamondás	

Bibliográfia

A magyar nyelv értelmező kéziszótára. 12. kiadás.

Helyesírási tanácsadó portál: www.helyesiras.mta.hu (2018. szeptember 15.)

Mi változik az új helyesírási szabályzatban? Nyelv és tudomány 2013. március 7. <https://www.nyest.hu/hirek/mi-valtozik-az-uj-helyesirasi-szabalyzatban> (2018. szeptember 15.)

Ajánlott olvasmány:

Hernádi Sándor: Helyesírási önképző. Budapest, Móra Könyvkiadó, 2016.

Bozsik Gabriella, V. Raisz Rózsa (szerk.): Helyesírásunk időszerű kérdései a 21. század kezdetén. Eszterházy Károly Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszéke, Eger, 2004

Fercsik Erzsébet: Helyesírási kalauz I. Krónika Nova Kiadó, Budapest, 2001

Keszler Borbála: Írásjelhasználat szabályai, problémái és története. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004

Helyesírás gyűjtőoldal a nyest.hu-n:

https://www.nyest.hu/hirek/kereses/Helyes%C3%ADr%C3%A1s?force_desktop&start=380&limit=500 (2018. szeptember 15.)

Változik a helyesírás – ésszerűen vagy észszerűen? Nyelv és tudomány 2014. május 6. <https://www.nyest.hu/hirek/valtozik-a-helyesiras-br-esszeruen-vagy-esszeruen> (2018. szeptember 15.)

Változik a helyesírás – a dz marad. Nyelv és tudomány 2014. május 21. <https://www.nyest.hu/hirek/valtozik-a-helyesiras-a-dz-marad> (2018. szeptember 15.)

Megjegyzés: A szemináriumokon pontokat lehet gyűjteni, melyek hozzáadódnak a vizsgajegyhez. A következő módokon lehet pontot szerezni: hibátlanul megoldott helyesírásteszt, hibátlan tollbamondás, helyesírásihiba-kereső, helyesírásteszt készítése. Ezek feltétele a szemináriumon való részvétel.

Szövegalkotás

1-2. A szemináriumi témák és elvárások megbeszélése.
Bevezetés: A tudományos gondolkodás. A tudományos szöveg létrehozásának lépései

Megbeszélés, témabemutató.
Bevezetés

3-4. Témaválasztás. Források. Módszerek

Közös megbeszélés, deduktív tanulás

5-6. Tudományösszöveg-értelmezés. Olvasástechnikák, jegyzetelés, vázlatípusok. Kutatási terv

Egyéni munka, közös munka, technikák gyakorlása

7-8. Tudományos szöveg írása I. Tartalmi szempontok (kihez szólunk?, gondolatmenet, koherencia, téma fejlesztése; idézés, parafrázis)

Egy bizonyos technika gyakorlása, megerősítése

9-10. Tudományos szöveg írása II. Formai követelmények (hivatkozások, bibliográfia)

Gyakorlatok; a tudományos szöveg formai követelményei a word szövegszerkesztő programban

11-13. Szövegszerkesztés wordban (automatikus tartalomjegyzék, hivatkozás, bibliográfia, formázások kipróbálása). Gyakorlás

A tudományos szöveg formai követelményei a word szövegszerkesztő programban

14. Vizsga: számítógépen elvégzendő feladat

Bibliográfia

Kötelező:

• Gyurgyák János: *Szerkesztők és szerzők kézikönyve*. Budapest, Osiris, 1997.

Ajánlott:

• Eco, Umberto: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?* Budapest, Gondolat, é.n.

• Gyurgyák János: *A tudományos írás alapjai. Útmutató szemináriumi és tudományos diákköri értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak*. Budapest, Osiris, 2019.

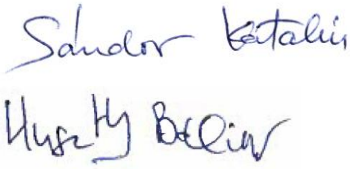
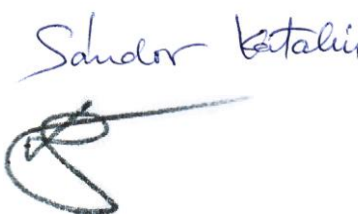

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvásásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Fonetika: ismeretszint és gyakorlati alkalmazás	Vizsga	20%
	Stilisztika és intermedialitás: előadás és szeminárium a megismert fogalmak értő alkalmazása, kritikai megközelítése intermedialis alkotások elemzésében, önálló kérdésfelvetés, koherens szövegalkotás.	írásbeli vizsgadolgozat 7/10 szemináriumi tevékenység, aktív részvétel és vitaindító 3/10	40%
10.5 Szeminárium	Helyesírás	Kollokvium: írásbeli vizsga	20%
	Szövegalkotás	Kollokvium: írásbeli vizsga számítógépen	20%
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none"> Fonetika: Az eredményes vizsga feltétele a legalább 5,00-ös jegy elérése a zárthelyi vizsgadolgozat esetében. Ha ez a feltétel nem teljesül, nem számítunk átlagot, és a vizsgát meg kell ismételni. Helyesírás: a vizsgán való részvétel feltétele a szemináriumok 75%-án való részvétel, a vizsgán pedig minimum 5-ös jegyet kell elérni. Szövegalkotás: a vizsgán való részvétel feltétele a szemináriumok 75%-án való részvétel, a vizsgán pedig minimum 5-ös jegyet kell elérni. Stilisztika :Az eredményes vizsga feltétele a legalább 5,00-ös jegy elérése a zárthelyi dolgozatban. Stilisztika szeminárium: kötelező részt venni egy csoportos vitaindítóban, min. 5 szemináriumon való részvétel 			

A kitöltés időpontja 2021.03.20.	Az előadásért felelős tanár aláírása Huszty Beatrix	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2021. 03. 28.	Az intézetvezető aláírása 	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje